

*Библиотека
за детене*

Жул Верн

ПЪТЕШЕСТВИЕ
ДО ЦЕНТЪРА НА ЗЕМЯТА

Издателство

 ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Жул Верн. ПЪТЕШЕСТВИЕ ДО ЦЕНТЪРА НА ЗЕМЯТА.

Роман, 256 стр.

Поредица **БИБЛИОТЕКА ЗА ЧЕТЕНЕ**

Превод от френски: Васил Д. Юруков

Илюстрации: Едуард Риу

Научнофантастичният роман „Пътешествие до центъра на Земята“ излиза за първи път във Франция през 1864 г. В него Жул Верн развива хипотезата за „Кухата земя“, която по онова време живо вълнува умовете на учени и писатели-фантасти. Главният герой на романа, професорът по минералогия Ото Лиденброк случайно попада на шифрован ръкопис от XVI век. Разгадавайки мистериозния шифър, заедно с племенника си Аксел заминава за Исландия, където в отвора на вулкан, според тях, е скрит пътят към центъра на Земята. Героите водят научни спорове, попадат на невероятни находки, срещат мистични същества и преживяват смъртоносни опасности. Спускайки се в кратера на вулкана, професорът и племенникът му проникват в един удивителен подземен свят, където текат горещи реки, бушува подземен океан, расте гигантска гъбена гора и живеят праисторически динозаври. Романът е любимо четива на поколения читатели и с право заема достойно място сред най-добрите книги в световната литературна съкровищница.

Илюстрациите в това издание са на известния френски художник Едуард Риу (1833-1900), който получава Ордена на Почетния легион за многобройните си творби. Романът е многократно екранизиран.

**За поръчки на книги от сайта
www.paritetbf.com – 20% отстъпка.**

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-454-8

Съдържание

I. Професор Лиденброк	7
II. Руническият ръкопис	13
III. Разчитане на ръкописа	19
IV. Ключът	27
V. Решението на Лиденброк	32
VI. Доводите на професора.....	39
VII. Подготовка за път.....	49
VIII. В Копенхаген	57
IX. Към Рейкявик	63
X. На обед у Фридриксон	69
XI. Отпътуване от Рейкявик	74
XII. Гледки от Исландия	81
XIII. На път към Стапи.....	86
XIV. Пасторът	89
XV. Изкачването на Снефелс.....	94
XVI. Сянката на Скартарис.....	98
XVII. Слизане в комина	104
XVIII. Изчисленията на Аксел и на професора	110
XIX. Съмнението на Аксел.....	116
XX. Грешният път	122
XXI. Припадъкът на Аксел	125

XXII. Малко геология	131
XXIII. Вода!... Вода!.....	135
XXIV. Под океана	141
XXV. Почивка и изчисления	145
XXVI. Изгубен!.....	151
XXVII. Отчаянието на Аксел	154
XXVIII. Разговор от 6 км разстояние	158
XXIX. Падането	164
XXX. Море Лиденброк.....	168
XXXI. Построяването на сала.....	172
XXXII. Изкопаемият свят.....	178
XXXIII. Опасност.....	184
XXXIV. Буря под Земята.....	191
XXXV. На нежелан бряг.....	198
XXXVI. Откритие.....	204
XXXVII. Урок	208
XXXVIII. Подземната гора и обитателите ѝ.....	212
XXXIX. Запушената галерия	218
XL. Неочаквани последици.....	224
XLI. Последният обяд	230
XLII. Сред пламъците.....	236
XLIII. Вулканът Стромболи	243
XLIV. Заключение.....	249

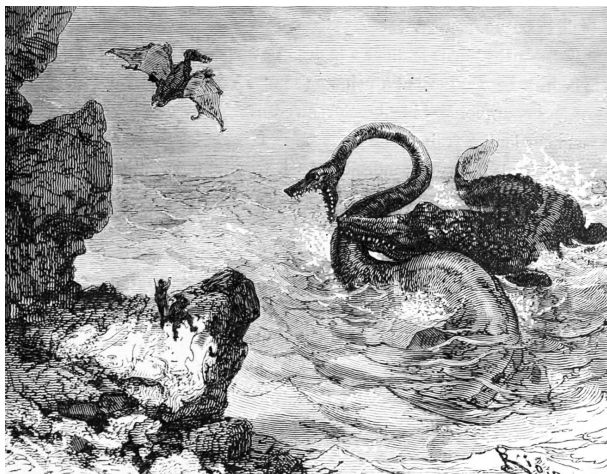
ИЗДАДЕНИ В „БИБЛИОТЕКА ЗА ЧЕТЕНЕ“

1. **Александър Куприн** – ДУЕЛ
2. **Лев Толстой** – СЕВАСТОПОЛСКИ РАЗКАЗИ. ХАДЖИ МУРАТ
3. **Иван Тургенев** – ПРОЛЕТНИ ВОДИ. АСЯ
4. **Йенс Петер Якобсен** – НИЛС ЛЮНЕ
5. **Оноре дьо Балзак** – ЕДНА ТЪМНА АФЕРА
6. **Сигрид Унсет** – СЪРЦЕТО НА ЙЕНИ
7. **Джек Лондон** – ЗВЕЗДЕН СКИТНИК ИЛИ УСМИРИТЕЛНА РИЗА
8. **Антон Чехов** – ЖИВОТЪТ Е ПРЕКРАСЕН!
9. **Фьодор М. Достоевски** – ИГРАЧЪТ НА РУЛЕТКА
10. **Н. Гогол; А. Н. Островски** – ВЕЛИКИ РУСКИ ДРАМАТУРЗИ
11. **Алексей Толстой** – ПОВЕСТИ И РАЗКАЗИ
12. **Александър Пушкин** – КАПИТАНСКАТА ДЪЩЕРЯ. ДУБРОВСКИ
13. **Артър Конан Дойл** – НЕ САМО ШЕРЛОК ХОЛМС
14. **Майн Рид** – ЛОВЦИ НА РАСТЕНИЯ
15. **Дж. Бърнард Шоу** – КАНДИДА. ПИГМАЛИОН
16. **Лев Толстой** – КРОЙЦЕРОВА СОНАТА. ДЯВОЛ
17. **Ал. Куприн; Л. Толстой** – БЪДИ МОЯ! ПОРОЧНИ СТРАСТИ – повести
18. **Л. Андреев; К. Бол; В. Гаршин; В. Брюсов; Д. Х. Келър; Е. А. По; Ф. Робинсън; Ив. Тургунув; А. Чехов; У. Харви** – СТРАХ, разкази
19. **Ст. Л. Костов** – ЗЛАТНАТА МИНА; КОМЕДИЯ БЕЗ ИМЕ – комедии

20. **Ив. Тургенев; Ф. Достоевски; А. Чехов; Ал. Грин; М. Булгаков; Ан. Платонов** – ЗА ЛЮБОВТА, разкази
21. **Ги дьо Мопасан** – ПО ВОДАТА, роман. ФРЕНСКИ ИСТОРИИ, разкази
22. **А. К. Дойл; Ф. Ъ. Андерсън; Р. Хауърд; Ъ. Д. Бигърс; Ъ. Коб; М. Льоблан** – КРИМИНАЛНИ РАЗКАЗИ
23. **Артър К. Дойл** – ПОДВИЗИТЕ НА БРИГАДИРА ЖЕРАР, роман
24. **Марк Твен** – ИЗБРАНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ
25. **Ч. Левър; Саки; С. Чорни; А. Аверченко; Р. Киплинг; О. Хенри; М. Твен; С. Лийкок; Р. Бенчли; А. К. Дойл; Дж. К. Джеръм** – СМЯХ, хумористичи разкази
26. **Антон Чехов** – ЗА ДУШАТА, разкази
27. **Едгар Алън По** – СРЕЩА С ЧЕРВЕНАТА СМЪРТ, разкази
28. **Жул Верн** – ПЪТЕШЕСТВИЕ ДО ЦЕНТЪРА НА ЗЕМЯТА
29. **Оскар Уайлд** – РАЗКАЗИ, АФОРИЗМИ, ПАРАДОКСИ
30. **Джоузеф Смит Флетчър; Ричард Кеверн; Едгар Джемсън; Робърт Юстас** – СТРАХОТЕН ДЕТЕКТИВ, разкази

I

Професор Лиденброк

В неделя, 24 май 1863 г., чичо ми, професор Лиденброк, вървеше бързо към малката си къща на улица „Кьонигщрасе“ – една от най-отдавнашните улици в стария квартал на Хамбург.

Марта, готвачката ни, се постресна от този факт, тъй като супата на котлона едва-що бе започнала да ври.

„Ха – казах си, – ако чичо ми е гладен, какъвто е нетърпелив със сигурност ще вдигне истински скандал“.

– Господин Лиденброк се е прибрал толкова рано! – извика изплашената Марта, открехвайки вратата на трапезарията.

– Да, Марта, а обядът все още не е готов, няма два часа. Ей сега часовникът на църквата „Сен Мишел“ удари един и половина.

– Но защо тогава господин Лиденброк се е върнал?

– Навярно той самият ще ни каже причината.

– Ето го! Отивам си, а вие, господин Аксел, обяснете му, че не съм виновна.

И Марта се прибра обратно в готварската си лаборатория.

Останах сам. Леко нерешителният ми характер не ми позволяваше да влизам в каквито и да било обяснения с ядосания професор. Затова и се приготвих благоразумно да се кача в малката си стаячка горе, когато външната врата изскърца. След това заскърцаха стъпалата на стълбището и господарят на къщата, минавайки покрай трапезарията, бързо влезе в кабинета си.

В движение той хвърли бастуна си с дръжка във формата на птича глава в ъгъла и широкополата си шапка на масата, след което извика силно:

– Аксел, ела при мен!

Преди да успее да помръдна професорът отново извика, този път още по-нетърпеливо:

– Хайде де, защо не идваш?

На секундата се втурнах към кабинета на чичо си.

Всеки би се съгласил, че Ото Лиденброк не бе лош човек, но той бе забележителен чудак и имаше извънредно нетърпелив характер.

Той бе професор в Йоханеум и преподаваше минералогия. Нямаше случай, в който по време на лекция да не се разсърди един-два пъти. Не че го бе грижа дали студентите му са прилежни към уроците си, дали го слушат внимателно или какъв бе успехът им; тези дреболии изобщо не го безпокояха. Той сякаш преподаваше за себе си, а не за другите.

Ото Лиденброк бе егоистичен учен, истински кладенец, пълен със знания, чиято макара издаваше отчаяно скърцане при най-малкия опит да се извади нещо от него – с една дума, скъперник!

В Германия имаше много такива професори.

За нещастие, чичо ми малко се затрудняваше да говори, ако не при частните разговори, то когато бе пред публика – а това е сериозен недостатък за един оратор. И наистина, когато преподаваше в Йоханеум професорът често просто спираше, бореше се с някоя упорита дума, която не искаше да се изплъзне от езика му, някоя от онези думи, които се противят, набъбват и накрая излизат от устата под съвсем ненаучната форма на псувня. Оттам и големият му гняв.

Наред с това, в минералогията има много полугръцки, полулатински имена, трудни за произнасяне – груби термини, които биха наранили устните на всеки поет. Не искам да говоря лошо за тази наука, далеч съм от подобна мисъл. Но е вярно, че и най-гъвкавият език може да се оплете, когато трябва да произнесе наименования като ромбоедрична кристализация, асфалтови смоли, галенити, халкопирити и т.н.

Впрочем, в града знаеха за този недостатък на чичо ми, злоупотребяваха с него и чакаха да последват опасните избухвания. После се присмиваха над гневящия се професор, посочвайки, че му липсва възпитание. И ако на лекциите на Лиденброк винаги имаше много слушатели, това бе така, защото мнозина ги посещаваха редовно единствено, за да се посмеят на забавните сръдни на професора!

Както и да е, но съвсем няма да преувелича, ако кажа, че чичо ми бе истински учен. В него се съчета-

ваха геният на геолога и опитното око на минералога. Въроръжен с чукче, стоманено длето, магнитна стрелка, нагнетателна тръба и флакон с азотна киселина, този човек се намираше на висотата на професията си. Той безпогрешно можеше да класифицира всеки един минерал според твърдостта му, външния му вид, звука, мириса, вкуса или топимостта му и да намери точното му място измежду шестотинте вида минерали, които днес науката познаваше.

Името на Лиденброк се радваше на заслужена слава сред научните кръгове. Хъмфри Дейви, Хумболт, капитаните Франклин и Сабин не пропускаха да го посетят, минавайки през Хамбург. Бекерел, Ебелмен, Брустър, Дюма, Милн-Едуардс, Сент-Клер-Девил обичаха да се съветват с него по наболели въпроси от химията. Той бе направил доста открития в тази област и през 1863 г. в Лайпциг бе отпечатан трудът му „Ръководство по кристалография“. Книгата обаче не покри разходите по издаването си.

Освен това чичо ми бе уредник в Минералогичния музей на руския посланик Струве. Ценните колекции на музея бяха известни из цяла Европа.

Ето такъв бе човекът, който сега ме викаше така нетърпеливо. Представете си висок, слаб мъж с желязно здраве. Русите му коси го правеха да изглежда по-млад, отнемайки поне десет години от неговите петдесет. Големите му очи не спираха и за миг да играят зад очилата. Дългият му и тънък нос приличаше на изострен клон – лошите езици дори твърдяха, че той бил намагнетизиран и привличал железни стърготини. Но това бе чиста клевета – единственото, което носят на профе-

сора привличаше бе тютюнев дим и то в големи количества.

Той живееше в малката си къща на улица „Кьонигщрасе“, наполовина построена от дърво, наполовина – от тухли. Къщата се намираше на завоя на един от каналите, които пресичаха най-старата част на Хамбург, щастливо пощадена от пожара през 1842 г.

Истина е, че старата къща се бе наклонила леко и показваше корема си на минувачите, а покривът ѝ стоеше като килнат над ухото студентски каскет. Въпреки това тя бе съвсем стабилна, благодарение на един стар бряст, който подпираше фасадата ѝ, а през пролетта разлистваше клони под прозорците ѝ.

Като за германски професор чичо ми бе сравнително богат. Той бе собственик на къщата и всичко в нея. Към това „всичко в нея“ спадаха кръщелницата му, една млада седемнадесетгодишна фирландка¹, готвачката Марта и аз. В качеството си на племенник и сирак, аз бях станал главен асистент на професора в неговите научни експерименти.

Признавам, че намирах удоволствие в изучаването на геоложките науки; във вените ми течеше кръвта на минералог и никога не ми бе скучно в компанията на моите скъпоценни камъни.

Като цяло бе възможно да се живее щастливо в тази къща на улица „Кьонигщрасе“, дори и въпреки раздразнителния нрав на собственика ѝ, защото макар и понякога да се отнасяше грубо с мен, професорът ме обичаше.

Този човек обаче не умееше да чака и бе нетърпелив по природа.

¹ От местността Фирландия, близо до Хамбург. – бел. ред.

Така например, през един април той засади в саксии резеда и винка² за гостната си и всяка сутрин ходеше редовно да дърпа листата им, за да растат по-бързо.

На такъв оригинал човек не можеше да възразява, а трябваше да го слуша за всичко. Затова и веднага изтичах в кабинета му.

² Винка – род цъфтящи растения от семейство Олендрови. – бел. ред.

II

Руническият ръкопис

Кабинетът бе истински музей. Тук бяха събрани всички образци на минералното царство, етикетирани и подредени в перфектен ред в три основни раздела: горими, метални и каменни минерали.

Колко добре ми бяха познати тези дрънкулки от минералогията! Колко често, вместо да безделничаш с другарите си, аз предпочиташ да бършаш прах от всички тези графити, антрацити, лигнити, каменни въглища и торфове! А планинските смоли, клейове, органични соли, които трябваше да се пазят и от най-малката прашичка! А металите, от желязо до злато, чиято относителна стойност изчезваше пред абсолютното равенство на научното класиране! И всички тези камъни, които биха стигнали наново да се построи цялата къща на улица „Кьонигщрасе“, дори с една хубава стая в допълнение, в която толкова добре бих могъл да се настаня!

Но, влизайки в кабинета, аз не мислех за тези чудеса. Мисълта ми бе напълно погълната от чичо ми. Той бе потънал в широкото си кресло и държеше една книга, която разглеждаше с най-голямо възхищение.

– Каква книга! Каква книга! – извика той.

Това възклицание ми напомни, че професор Лиденброк бе и библиоман; но книгата ставаше ценна в очите му само при условие, че бе невъзможно да се намери друг екземпляр от нея или тя не можеше да бъде разчетена.

– Е – каза той, – не виждаш ли? Това е безценно съкровище! Открих го тази сутрин в магазина на евреина Хевелиус.

– Великолепна книга! – отговорих аз с пресилен възторг.

Всъщност каква ли полза имаше от тази стара книга с дебела подвързия от телешка кожа и избледнели от времето букви!

Междувременно, възторжените възгласи на професора не преставаха.

– Гледай! Не е ли прекрасна? – започна той да задава въпроси сам на себе си, отговаряйки си веднага. – Ах, тя е възхитителна! И каква подвързия! Лесно ли се отваря? О, можеш да я отвориш на която страница поискаш! А затваря ли се лесно? Да, защото корицата и страниците са прекрасно напаснати, сякаш са едно цяло! Ами тази кожена подвързия, по която няма и най-малка драскотина дори след 700 години живот! Ах! Ето една подвързия, с която Бозериан, Клос или Пюрголд биха се гордели!...

Говорейки така, чичо ми току отваряше и затваряше старата книга. Така че трябваше поне да го попитам какво съдържа тя, въпреки че въобще не ме интересуваше.

– А какво е заглавието на тази чудесна книга? – зададох лицемерен въпрос.

– Това съчинение – отговори чичо ми, въодушевявайки се още повече, – се казва „Хаймс Крингла“ от Снор Турлесон, именитият исландски писател от дванадесети век! Това е летопис на норвежките князе, които са управлявали Исландия!

– Наистина! – извиках аз. – Нима е преведена на немски?

– Да, вярно – отговори живо професорът, – преведена е! Но защо ми е този превод? Кой въобще се интересува от този превод? Това е оригиналното съчинение на исландски език – великолепно наречие, богато и просто едновременно, което позволява най-разнообразни граматични словосъчетания и многобройни изменения на думите!

– Като в немския език – подметнах доста сполучливо.

– Да – отговори чичо ми, свивайки рамене, – но с тази разлика, че в исландския език има три рода, както е в гръцкия, а собствените имена се скланят така, както е в латинския.

– А! – казах аз, леко разколебан в равнодушието си. – А шрифтът на книгата хубав ли е?

– Шрифтът! Кой ти приказва за шрифт, бедни ми Аксел? Ах! Ти си мислиш, че книгата е напечатана? Ех, невежо, това е ръкопис, рунически ръкопис!...

– Рунически ли?

– Да! Сега пък да не ме накараш да ти обяснявам и тази дума?

– Няма да има нужда – отговорих аз със засегащото честолюбие.

Започнал веднъж, чичо ми продължи с обяснението си, въпреки че не желяех да знам нищо повече.

– Руните – говореше той, – са букви, използвани някога в Исландия, и според преданието са дело на самия бог Один. Гледай и се възхищавай, нечестивец, погледни тези букви, измислени от божество!

Вместо да отговоря, бях готов да падна на колене – отговор, който е приятен и на боговете, и на царете, защото има преимущество да не обижда никого, когато една случка обърна посоката на разговора

ни. От книгата се изтърси и падна на пода един изцапан пергамент. Чичо се спусна към тази вехтория с разбираемо настървение. Един документ, затворен може би от незапомнени времена в старата книга, несъмнено имаше голяма стойност за него.

– Какво е това ? – извика той.

Той внимателно разгъна на масата пергаментата, който бе с дължина пет и широчина три пръста. Съдържанието на документа се състоеше от някакви нечетливи и неразбираеми чертички.

Ето и самото факсимиле. Смятам, че трябва да предам точно тези странни знаци, защото те накараха професор Лиденброк и неговия племенник да предприемат най-удивителното пътешествие на XIX-и век:

Професорът разгледа внимателно ръкописа в продължение на няколко минути, след което, повдигайки очилата си, каза:

– Това е руническа писменост; буквите са същите като в ръкописа на Снор Турлесон. Но... какво могат да означават те?